

KORTE MEDEDELINGEN

STUDIEDAG EROSIE

Op 21 september a.s. organiseert de Milieufederatie Limburg een studiedag over erosie. Oorzaken, gevolgen en met name de te nemen maatregelen vormen het onderwerp van inleidingen door een drietal wetenschappers van de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, de Universiteit van Utrecht en de Landbouw Universiteit te Wageningen.

Daarnaast zullen vertegenwoordigers van de provincie Limburg, gemeenten, het Ministerie van Landbouw, de Landbouwwerkgroep Limburg een bijdrage leveren.

Voor miljoenen guldens schade

De studiedag vindt plaats naar aanleiding van de sinds enkele jaren in verhevigde mate optredende overlast van water- en modderstromen. De schade voor boeren, particulieren en gemeenten loopt in de miljoenen guldens.

Integrale aanpak

Struktuurveranderingen in de landbouw, de ontwikkeling van de techniek, de degradatie van de bodemkwaliteit en het primaat van produktie en ekonomie over natuur en milieu zijn aan te merken als de in elkaar grijpende oorzaken van het huidige erosieprobleem. Het bestrijden en oplossen ervan vraagt dan ook om een integrale aanpak.

Wie is verantwoordelijk?

Tot heden is daarvan echter weinig te merken. Het Rijk is geneigd de verantwoordelijkheid naar de landbouw te schuiven. Ondanks het feit dat de gevolgde landbouwpolitiek in het verleden structuurveranderingen heeft ingeleid en begeleid. De landbouw verweert zich met de verwijzing naar de ekonomische noodzaak van rendabel produceren.

Oplossing

De Milieufederatie meent dat bij het oplossen van het probleem primair geteeld dient te worden op de draagkracht van natuur en milieu. Langs de weg van landinrichting, relatienota, ruimtelijke ordening en bedrijfssituering kan in het landelijk gebied aan erosie een halt worden toegeroepen. Het tegengaan van bodemgradatie, het beperken van mestgift en van bestrijdingsmiddelen is eveneens van belang.

De gedachte maatregelen hebben echter slechts kans van slagen als het denken over de samenhang tussen milieu en ekonomie verandert.

Waarom deze studiedag?

Elkaar verketteren en op eigen strepen blijven staan brengt een oplossing niet dichterbij.

De studiedag heeft daarom mede ten doel de verschillende opvattingen over de noodzakelijke maatregelen dichter bij elkaar te brengen. U bent van harte welkom.

Nadere informatie

De kosten van deze dag bedragen f 40,- p.p. inklusief themanummer „Erosie“, koffie/thee en een limburgse koffietafel.

Voor nadere informatie kunt U de Stichting Milieufederatie Limburg bellen: 04407-2578.

STUDIEDAG HEIDEBEHEER

Zaterdag 15 oktober a.s. organiseert het Provinciaal Natuurcentrum te Rekem (B) een studiedag m.b.t. de heide. Deze dag draagt als thema: „de heide, een oud landschap met toekomst?“. Tijdens de ochtenduren komen een drietal sprekers aan het woord met voordrachten over het historisch-geografisch aspekt, het hedendaags heidebeheer en het natuur-educatief aspekt. In de namiddag wordt een bezoek gebracht aan het natuurreservaat „De Vallei van de Zijpebeek“. Speciale aandacht geldt voor het beheer van de heide. De kosten voor deelname bedragen 250 Bfr. (incl. documentatiemap), te storten op postrekening 000-0400447-31. Een broodmaaltijd ter plaatse kost 100 Bfr. maar dient vooraf besteld te worden. Inlichtingen over deze studiedag zijn te verkrijgen bij het Provinciaal Natuurcentrum, Populierenlaan 30 te Rekem, tel. 011-714444 (vanuit Nederland: 0932-1174444).

STUDIEDAG AMFIBIEËN EN REPTIELEN

De Werkgroep Amfibieën en Reptielen Nederland organiseert een studiedag op zaterdag 19 november 1988. Op

het programma staan de volgende onderwerpen:

Biotopen van amfibieën in het voorjaar en in de zomer: poelen en landhabitats, met resultaten van poelenprojecten;

De door N. Frigge en P. Keyzers voor het Natuurhistorisch Genootschap gemaakte film „Amfibieën en reptielen van Limburg“;

De problematiek rond het uitzetten en verplaatsen van dieren.

Er zijn tafels en wandborden beschikbaar voor het tentoonstellen van informatie en er is een Fotowedstrijd, met als onderwerp: opnamen van een (Nederlands) amfibie of reptiel.

De Zesde WARN-dag wordt als gewoonlijk in Nijmegen gehouden en begint om 10.15 uur. De toegang is gratis.

Wie zich schriftelijk aanmeldt krijgt vooraf een programma en plattegrond toegestuurd.

A. ZUIDERWIJK

Instituut voor Taxonomische Zoölogie
Postbus 4766, 1009 AT Amsterdam

LANDSCHAP DOE-DAG 1988

Ook dit jaar organiseert de Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (IKL) weer de Landschaps Doe-Dag 1988.

De vorige Landschaps Doe-Dag, georganiseerd in Mesch, was een succes en trok bijna tweeduizend bezoekers uit de gehele provincie.

Dit jaar wordt de Landschaps Doe-Dag georganiseerd op zondag 2 oktober 1988 in de vorm van een fietstocht. De tocht voert door het fraaie landschap van Midden-Limburg (Born, Susteren, Echt en Montfort).

Op de route kunt U kennis maken de belangrijkste organisaties die zich in Limburg bezig houden met het beheer en onderhoud van landschapselementen zoals bossen, knotbomen, drinkpoelen, beeklopen, hoogstamfruitbomen en houtwallen. Zij zullen U ook laten zien hoe zij dat onderhoud in de praktijk uitvoeren.

De lengte van de route varieert van 20, 25, 30, 35 tot zelfs 55 kilometer. De route loopt door vlakke gebieden en is daarom geschikt voor jong en oud, voor getrainde en ongetrainde fietsers. Op de route zijn een aantal „afstapplaatsen“ gelegen. Hier zullen de belangrijkste organisaties op het gebied

van landschapsonderhoud in Limburg zichzelf presenteren. Hiertoe behoren naast het IKL zelf, organisaties zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting het Limburgs Landschap, Waterschap Roer en Overmaas en de gemeente Echt. Maar ook organisaties die zich op vrijwillige basis inzetten voor ons landschap zijn aanwezig, zoals IVN-afdeling Born en het Wereld Natuur Fonds.

Al deze organisaties zullen zich niet enkel presenteren door middel van informatiestands maar vooral door te laten zien hoe en waarmee zij in de dagelijkse praktijk bezig zijn.

Verschillende werkzaamheden worden getoond zoals het omvormen van bossen, het knotten van bomen, het beheeren van beekoevers, het afzetten van houtwallen en het snoeien en planten van hoogstamvruchtbomen.

U kunt bij hen terecht met allerlei vragen over onderhoud, veiligheid, werkwijze, gereedschappen, subsidies en dergelijke.

U kunt op verschillende plaatsen starten vanaf 10.00 uur. Op deze zogenaamde "opstapplaatsen" ontvangt U een programma waarin wetenswaardigheden staan over zaken die U op Uw weg zult tegenkomen. In deze bro-

chure staan ook de plekken waar organisaties aanwezig zijn zodat U zelf kunt kiezen bij welke organisatie U afstapt. Het is bovendien mogelijk om bij de startplaatsen fietsen te huren.

De landschaps Doe-Dag duurt van 10.00 uur tot 16.00 uur.

Voor meer informatie omtrent de Landschaps Doe-Dag 1988 op zondag 2 oktober kunt U terecht bij:

STICHTING IKL
Postbus 154, 6040 AD Roermond
tel. 04750-31200

ARCHIEF TER HORST NU TOEGANKELIJK

Zoals U in het Maandblad van april (77(4): 61) heeft kunnen lezen, heeft de heer J.Th. ter Horst vorig jaar zijn boekerie en archief aan het Natuurhistorisch Genootschap geschenken. De vele boeken, verslagen en rapporten zijn wel uitgezocht, maar nog niet verder bewerkt. Het catalogiseren zal nog geruime tijd in beslag nemen. Willem Vergoossen is echter zo vriendelijk geweest het archief opnieuw te

ordenen; volgens hem zijn de meeste gegevens zeer de moeite waard.

De volgende mappen zijn in de bibliotheek van het museum ter inzage:

zoogdieren, paddestoelen, planten, avifauna inventarisatie en avifauna soorten, herpetofauna, insecten en een gecombineerde map met historische en archeologische gegevens.

Leden van de studiegroepen, die het archief willen raadplagen, kunnen uiteraard terecht tijdens de normale openingsuren van de bibliotheek: dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00 tot 17.00 uur.

Wilt U buiten deze uren komen, dan graag eerst even een telefoontje (293074).

M. TH. FLATON, Bibliothecaris

BOEKEN OVER VOGELS

Wist U dat er een speciale winkel voor boeken over vogels bestaat? Schrijf of bel naar: I.V.V. (Internationaal Vogelboeken Verzendhuis), Bloemstraat 61. Postbus 72, 6800 AB Arnhem. Tel. 085-431948. Een catalogus wordt U gratis toegestuurd.

BOEKBESPREKINGEN

NATUURTECHNISCHE EN CIVIELTECHNISCHE ASPECTEN VAN RIVIERDIJKVEGETATIES

K.V. SYKORA & C.I.J.M. LIEBRAND. Wageningen, Vakgroep Vegetatiekunde, Plantenecologie en Onkruidkunde, Landbouwuniversiteit, 1987. 194 blz., fig., tab., lit. opg., bijlagen. Prijs (incl. verzendkosten): f 17,50. Te bestellen bij Vakgroep V.P.O., Bornsesteeg 69, 6708 PD Wageningen (betaling na ontvangst).

Dat lijnvormige landschapselementen heden ten dage in ons land een belangrijke standplaats vormen voor een groot aantal, vaak bijzondere inheemse plantensoorten, behoeft nauwelijks nog betoog. Naast de bekende elementen als de taluds van de Nederlandse spoorwegen waarop niet minder dan duizend verschillende soorten zijn aangetroffen en de wegbermen die bijna de helft van de Nederlandse wilde flora herbergen, kunnen ook de rivierdijken van het voor ons land zo karakteristieke rivierenlandschap tot die "groene linten" gerekend worden. De bloemrijke, bont gekleurde droge stroomdalgraslanden – de "schatkamers"

van het Fluviaal District, een van de rijkste plantengeografische districten van Nederland – zijn in de afgelopen decennia zowel kwalitatief als kwantitatief zeer sterk achteruitgegaan en moeten thans tot de meest bedreigde oecosystemen van ons land gerekend worden. Van de rijk geschakeerde bloemenweelde van de dijkbeemden (= stroomdalgraslanden op rivierdijktaluds) uit de tijd van Thijsse's Verkade-albums zijn nog slechts schamele resten overgebleven. De sterke achteruitgang van de kleurrijke droge graslanden in de stroomdalen van onze grote en kleine rivieren is het gevolg van een complex van factoren: moderne intensieve landbouw (overbemesting en -beweiding, kunstmatige beregning, gier- en drijfmestdumping), zand- en grindwinning, massarecreatie, egalisatie, geen of een verkeerd beheer, herbicidengebruik en dijkverbetering c.q. -verzwaring. Slechts op een klein aantal plaatsen heeft men in natuurreservaten nog iets kunnen behouden, doch het betreft hier slechts een uitermate zwakke afspiegeling van de ooit aanwezige rijkdom en verscheidenheid binnen de droge stroomdalgraslanden.

Door de zeer sterke achteruitgang van de karakteristieke stroomdalflora der droge

graslanden in de uiterwaarden neemt het belang van de daaraan grenzende rivierdijken voor de instandhouding van deze flora sterk toe. Ook op deze rivierdijken (m.n. op de steile zuidhellingen) groeit van oudsher nl. zo'n kruidenrijke droge-graslandvegetatie die vrijwel uitsluitend voorkomt in de stroomdalen van de grote en kleine rivieren. De voorgenomen rivierdijkverzwaringen – de komende jaren gaat nog ongeveer 600 km rivierdijk op de schop – betekenen een ernstige aanslag op de natuurwetenschappelijke waarden van de rivierdijken met hun natuurschoon. Er dient dan ook alles aan gedaan te worden om deze plantengroei op de rivierdijken door juiste maatregelen te handhaven of – liever nog – zich uit te laten breiden, met name buiten de directe natuurbeschermingsdisciplines.

Om de terugkeer van de voor ons land zo karakteristieke droge stroomdalgraslanden met hun typische "stroomdalsoorten" na dijkverzwaring te kunnen bevorderen en tevens de kansen op uitbreiding te vergroten alsmede gespaarde stukken veilig te kunnen stellen, is een onderzoek verricht naar de oecologie en het beheer van deze graslanden en de bijdrage daarvan aan de erosiebestendigheid van de dijktaaluds.